

داشته باشیم و بآنها اعتقاد داشته باشیم ممکن است ولیکن زیاد که نداریم هیچ بلکه بنده معتمد که وزیر متخصص مالیه هیچ نداریم تا چه رسد زیاد داشتن پس باید يك ترتیبی را در نظر بگیریم که این اشکالات رفع شود و باید عرض کنم که يك قسمت از اصلاحات راجع باجزاء حاضر خزانه است و این را باید در نظر بگیریم که آنها هم تا يك اندازه مهم است بنده بآن نظر میکنم آقای وزیر مالیه تقاضا کردند بنده تقاضا نمیکنم و بنظر دیگر تقاضا میکنم که این ماده رجوع شود بکمیسیون و این را محض توضیح عرض میکنم که نمایندگان ائتلاف و وسائل خیلی مختصر جمع می شوند و تبادل نظر می کنند متأسفانه در این مسئله باین مهمی تاکنون نمایندگان ائتلاف جمع نشده و تبادل نظر نکرده اند بنده تقاضا میکنم راجع باین ماده در صورتیکه مخبر محترم تقاضا را قبول کند که آقایان نمایندگان ائتلاف در کمیسیون قوانین مالیه حاضر شوند و يك دوجلسه تبادل افکار کنند و نظریات خودشان را حاضر کنند و باین نظر اطمینان بخش که اطراف آن کاملاً ملاحظه شده باشد که صلاح فاسد یافته نشود این ماده را از مجلس بگذرانند

مخبر - این پیشنهاد ها که میشود چون تقاضای ارجاع به کمیسیون است خوبست نوشته شود و رأی گرفته شود

وزیر مالیه - بنده موافقم بانظریات آقای ناصر الاسلام چون این ماده خالی از اهمیت نیست دو باره ارجاع به کمیسیون شود بهتر است

رئیس - مقصود تغییر دستور است که میفرمایند بماند برای جلسه دیگر

ناصر الاسلام - بلی

مخبر - مقصود بقیه این قانون است یا پیشنهاد ماده

ناصر الاسلام - پیشنهاد ماده

وزیر مالیه - بعضی مواد هم هست که مربوط باین ماده هستند آنها هم اگر بکمیسیون ارجاع شود بهتر است

رئیس - آقایانیکه این تقاضای آقای ناصر الاسلام را تصویب میکنند قیام نمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد حالا چند دقیقه تنفس است

در این موقع که یکساعت ونیم از شب گذشته بود عموماً برای تنفس خارج شده و پس از چند دقیقه ختم جلسه اعلان و جلسه آتیه بروز یکشنبه و دستور آن مذاکره در بقیه قانون تشکیلات مالیه و اخذ رأی و پیشنهاد های راجعه با اجرا بودجه ها معین گردید

جلسه ۴۴

صورت مشروح مجلس روز ۱ شنبه ۱۵ شهر رجب ۱۳۲۳

مجلس دو ساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل و صورت مجلس روزه شنبه دوازدهم قرائت شد.

غائبین با اجازه - آقای آقا سید اسدالله چهار - سوقی - سردار سمید - حاج شیخ حبیب الله

غائبین بی اجازه - آقایان حاج امام جمعه - حاج سید اسدالله قزوینی - شریعتمدار - حاج شیخ اسمعیل - شریف العلماء

رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست یا نیست؟

(اظهاری نشد)

ملاحظاتی نیست صورت مجلس تصویب شد - دستور امروز شور در بقیه قانون تشکیلات مالیه و مذاکرات راجع باجزاء بودجه هاست قانون تشکیلات از ماده ۶۹ قرائت میشود.

(ماده مزبور بضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۶۹ - جمع آوری عایدات دولت و وصول مالیات ها مطابق دستور العمل ها و جزو جمع های اداره کل تشخیص عایدات برعهده پیشکاران و امناء مالیه است .

رئیس - مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

رأی میگیریم بماده (۶۹) آقایانیکه تصویب میفرمایند قیام نمایند.

(عده کثیری قیام نمودند و ماده (۷۰)

(بضمون ذیل قرائت شد)

ماده (۷۰) تأدیه مخارج دولتی مطابق حوالجاتی که در حدود بودجه و اعتبارات مصوبه صادره پس از تصویب کمیسیون تطبیق حوالجات و امضاء وزیر - مالیه توسط اداره خزانه داری کل فرستاده میشود برعهده پیشکاران و امناء مالیه است .

رئیس - در این ماده ملاحظاتی هست؟

(اظهاری نشد) ملاحظاتی نیست رأی میگیریم بماده (۷۰) آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند . عده کثیری قیام نمودند ماده مزبور تصویب و ماده (۷۱) بضمون ذیل قرائت شد)

ماده (۷۱) پیشکاران و امناء مالیه مکلف هستند در موارد ذیل از تأدیه وجه حوالجات امتناع نموده و دلائل رد خود را کتباً بصاحب حواله بدهند (۱) در صورتی که حواله دارای شرایط مذکور در ماده ۷۰ نباشد

(۲) در اسناد عیب و نقصی مشاهده نمایند

(۳) موضوع مخارج مفقود باشد .

در شق اول حواله باید قطعاً تأدیه نشود ولی در ۲ شق اخیر مراتب را با سرعت وسائل بر رئیس مستقیم خود اطلاع داده کسب تکلیف نمایند و در صورت عدم مراعات هر يك از شقوق سه آناه خود آنها مسئول خواهند بود .

رئیس - در فقره اول ماده (۷۱) مخالفی نیست؟

حاج شیخ اسدالله - در اینجا که مینویسد مراتب را با سرعت وسائل...

رئیس - در فقره اول عرض کردم .

حاج شیخ اسدالله - بلی اشتباه کردم

رئیس - در فقره دوم هم مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) در فقره سوم هم ایرادی نیست؟ در تنه این ماده مخالفی هست؟

حاج شیخ اسدالله - در اینجا که مینویسد (مراتب را با سرعت وسائل بر رئیس مستقیم خود اطلاع و کسب تکلیف نمایند)

بنده میخواستم عرض کنم با این که به ترتیب تعیین پیشکاران و امناء مالیه داده نشده است معلوم نیست رئیس مستقیم آنها کیست آیا اداره تشخیص عایدات است یا اداره محاسبات یا اداره دیگر است این مطلب بنظر بنده خیلی مجمل می آید و هیچ معلوم نیست که رئیس مستقیم آنها کیست و از کی باید کسب تکلیف بکنند .

مخبر - این مسئله فقط منحصر باین نیست که رئیس مستقیم وزیر مالیه یا اداره تشخیص عایدات یا اداره محاسبات باشد که پیشکاران مالیه بآنهار رجوع نمایند ممکن است وزیر مالیه مملکت را بچند قسمت تقسیم کنند و در هر قسمت يك پیشکار و چند امین مالیه بفرستند مقصود از این ماده این است که اگر يك حواله مامور جزء رسید مکلف نیست شخصاً با وزیر مالیه طرف شود البته این مالیه بر رئیس مستقیم خودش که پیشکار مالیه است مراجعه می کنند ولی اگر حواله پیشکار مالیه رسید او با وزیر مالیه طرف می شود و به وزیر مالیه اطلاع میدهد

حاج شیخ اسدالله - حوالجاتی که از طرف خزانه فرستاده می شود بأمورین جزء مربوط نیست طرف حواله پیشکاران و امناء مالیه هستند که از طرف ادارات مرکزی معین شده باشند و این مثلثی را که نسبت بأمورین جزء می آورند که باید از رئیس مستقیم خود کسب تکلیف بکنند موضوع بحث نیست بلکه موضوع بحث حوالجاتی است که خزانه داری بر این پیشکاران و امناء مالیه میفرستد و آن ها می بینند که موضوع حوالجات منفی است یا بعضی شرایط و ترتیباتی را که در اینجا نوشته شده دارا نیست آن وقت بر رئیس مستقیم و مرجع امر خود رجوع می کند و از او کسب تکلیف مینمایند مقصود عرض بنده اینست که مرجع امریکه باید باو رجوع نمایند در اینجا معلوم نیست کیست برخلاف سابق که تعیین پیشکاران و امناء مالیه را میخواستند باختیار وزیر مالیه یا خزانه داری معین کنند معلوم بود که در صورت تعیین آنها از طرف وزیر مالیه بوزیر رجوع میکردند یا اگر از طرف خزانه داری تعیین شده بودند بوزیر رجوع می نمودند ولی در آنجا رئیس مستقیم که نوشته شده بنظر بنده نمی آید و نمیدانم کیست آیا باید بکمیسیون تطبیق حوالجات رجوع کنند یا بوزیر رجوع نمایند و در هر صورت هر کس که مرجع امر است و باید باو رجوع و کسب تکلیف نمایند در اینجا باید تصریح شود که مطلب معلوم باشد و اسباب اشکال نشود .

حاج عز الممالک - این ترتیبی را که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند اینطور نخواهد بود که تمام حوالجاتی که از طرف خزانه داری فرستاده می شود در همان درجه اول بآن حواله اعتراض شود مثلاً نسبت بخراسان دولت يك حواله میدهد که برای فلان قدر سوار قوچان يك خرجی بشود این حواله بعد از رسیدن بتصویب کمیسیون تطبیق حوالجات و امضاء وزیر مالیه برای پیشکار مالیه خراسان فرستاده می شود و پیشکار مالیه خراسان هم آن حواله را از برای این مالیه قوچان میفرستند که مطابق این حواله بمصرف خودش برساند این ماده این مالیه قوچان را مجبور میکند که اگر برخلاف این مطالبی که در این ماده ذکر شده چیزی مشاهده کرد آن

محکمه تیز داشته باشیم و همچنین در کرمان هم يك محکمه استیستاف باید باشد کم کم این مطلب را وسعت بدهیم و بگوئیم چرا در فلانجا محکمه ابتدائی نیست فلانجا که محکمه ابتدائی دارد باید محکمه تیز هم داشته باشد که سردمان بیچاره از ده منزل بیست منزل میآیند در محکمه تیز طهران مانده قائل هستیم که باید تمام ایالات و ولایات و حتی حکومت نشینهای جزه هم شبه ادارات باشد که اهالی مملکت در رفاه باشند ولی از یکطرف ملاحظه می فرمائید که بودجه اجازه نمی دهد پس بواسطه عدم بودجه صرف نظر میکنیم لهذا همان ترتیبات مقدماتی را که واگذار کردیم بامورین دولت بهتر است بجهت اینکه در بعضی جاها ممکن است که بعضی مأمورین که میخواهیم تعیین کنیم موجود نباشد مثلاً می توانیم بگوئیم حکومت فلان محل یا کار گذار بادیگری یا بادیگری در امور مالی بدخالت کنند لهذا تعیین مأمورین را بعهده وزیر مالیه واگذار کردیم و وزیر مالیه هم بمقتضای محل واگذار میکند آنها تحقیقات خودشان را می کنند و اطلاع میدهند باین تصور می کنم که آنقدر ها لزوم نداشته باشد داخل در جزئیات بشویم این ادارات جدید که در مرکز تأسیس میشود برای این است که زودتر رسیدگی بحساب های مأمورین مالیه و یا تجاوزات و باشکایات از ایشان بشود و دیگر اینکه تمام حساب های ولایات از صورت حسابهای جاری و بودجهها و جزو جمعا بطهران می آید و در طهران رسیدگی مینمایند پس اداره تشخیص عایدات و اداره تطبیق حوالجات یا دیوان محاسبات برای مرکز لازم است ولی از برای ولایات عجلتاً لازم نیست باین لحاظ همینطور که نوشته شده بهتر است زیرا بمذاق تعقیقات مقدماتی رجوع بتهران خواهند کرد بعد حکم آن صادر خواهد شد و بنده این راه را اجرائی می دانم تا پیشنهاد آقای حاج شیخ یوسف و بابیشنهادی حاج شیخ یوسف مخالفم زیرا این پیشنهاد خیلی مشکل است و یک نتیجه عملی هم بر او مترتب نیست و موجب اشکالات زیاد خواهد شد و در هر جائی یکطور حکم خواهند کرد یکجا عدلیه حکم خواهد کرد یکی مأمورین دیگری بشکل دیگر مثلاً وقتی که انجن های ایالتی و ولایتی بوده با اینکه مواد مخصصه برای انجن های ولایات نوشته شده بود مگر دیده شد که در بعضی از کارها که از وظائف انجن خارج بود مرتکب می شدند و بعضی تفسیرات در قانون می کردند گاهی در عدلیه مداخله می کردند گاهی در امور مالیه تصرفات مینمودند لهذا نظامنامه نوشته شد که مطابق آن رفتار نمایند که يك خلاف قانونی پیدا نشود که هر نقطه دون نقطه دیگری نظر های مختلفه نباشد لهذا بنده بهترین ترتیبات را همینطور که نوشته شده است می دانم

رئیس - رأی می گیریم در این ماده الحاقیه آقای حاج شیخ یوسف آقایانیکه قابل توجه می دانند قیام نمایند.

(عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد رأی می گیریم بماده ۷۵ آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام نمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده (۷۶) قرائت

می شود .
(بمضمون ذیل قرائت شد)
ماده ۷۶ - وظائقی که در این قانون برای مستخدمین مالیه مقرر است شامل تمام مستخدمین داخلی و خارجی خواهد بود این نکته در ضمن کنترات مستخدمین خارجی باید قید شود والا آن کنترات از درجه اعتبار ساقط است

رئیس - در ماده ۷۶ مخالفی هست؟ (اظهاری نشد) رأی می گیریم بماده ۷۶ آقایانیکه تصویب می کنند قیام نمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

(ماده ۷۶ تصویب و ماده ۷۷ بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۷۷ - این قانون پس از تصویب مجلس شورای ملی و رسیدن بصفحه های یونی بموقع اجراء گذارده می شود

رئیس - در این ماده مخالفی هم نیست (مخالفتی نشد) رأی می گیریم آقایانیکه ماده ۷۷ را تصویب می کنند قیام نمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد بعضی از مواد هست که ارجاع بکمیسیون شده است راپورت آنها برای جلسه بعد حاضر خواهد شد عجلتاً چیزی که در دستور هست پیشنهاد های راجع ببودجه است که مذاکرات آن در دو جلسه قبل شده و بنا بود امروز رأی بگیریم چهار فقره پیشنهاد شده بود یکی از آقای مدرس و یکی از آقای حاج شیخ اسدالله و یکی هم از آقای وقار السلطنه و دیگری از آقای سردار معظم در جلسه گذشته قرار بود پیشنهاد آقای سردار معظم نماینده خراسان را مآخذ قرار بدهیم و سایر پیشنهادها را جزو اصلاح محسوب بداریم آقای سلطان - العلماء هم پیشنهادی کرده اند فراموش کردم عرض کنم ولی گویا خارج از موضوع باشد اصلاحات قرائت میشود بعد رأی میگیریم .

(پیشنهاد سردار معظم بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که بودجه ها نسبت بتاسیسات قدیمه آنچه از کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی میگردد موقتاً بموقع اجراء گذارده شده و بودجه تاسیسات جدیده موقوف الاجرا بماند تا از تصویب مجلس بگذرد.

(پیشنهاد آقای مدرس)

پیشنهاد میکنم هر مبلغی از تاسیسات قدیمه در کمیسیون کسر شده اجرا شود و هر چه زیاد شده چه بر تاسیسات قدیمه چه بر تاسیسات جدیده موقوف الاجرا باشد .

رئیس - پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله هم همان پیشنهاد آقای مدرس است .

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که بودجه هائی که از کمیسیون مجلس میگردد هر بودجه که نسبت به سابق کسر شده موقتاً بموقع اجراء گذارده شود و هر بودجه که نسبت بسابق زیاد شده موقوف الاجرا باشد که بودجه ها بمجلس آمده و در مجلس رأی داده شود .

(پیشنهاد آقای وقار السلطنه)
این بنده پیشنهاد مینمایم که بودجه تاسیسات جدیده عدلیه که از کمیسیون بودجه گذشته از اول میزان هذلسنه بموقع اجراء گذارده شود

رئیس - این خارج از موضوع است پیشنهاد دوم شاید بموضوع نزدیکتر باشد

(پیشنهاد دوم آقای وقار السلطنه باین مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد مینمایم در صورتیکه تا چهار ماه دیگر بودجه کل بمجلس نیاید بودجه عدلیه که در کمیسیون بودجه مجلس گذشته بموقع اجراء گذارده شود .

رئیس - اینهم خارج از موضوع است پیشنهاد سلطان العلماء

بنده پیشنهاد مینمایم که از امروز تا یکماه دیگر اگر بودجه کل بمجلس نیاید و جمع و خرج مملکت معین نگردد پس از یکماه وزارت مالیه بهیچ یک ادارات دولتی باستثنا زاندار مری و نظمی مجاز نباشد دیناری حواله بدهد تا جمع و خرج مملکت معین گردد و بودجهها از مجلس بگذرد

رئیس - اینهم خارج از موضوع است فقط چیزی که مینماید پیشنهاد آقای مدرس و آقای سردار معظم است پیشنهاد آقای سردار معظم بنا بود مآخذ و اساس رأی قرار داده شود و در سایر پیشنهادها بطور اصلاح مذاکره شود حال آقای مدرس بایستی اصلاح خود را توضیح بدهند

مدرس - در آن جلسه مذاکره خیلی شد آنهم نسبت ببودجه عدلیه بود ولیکن واقعاً بهیچ وجه من الوجوه تکلیف مامعوم نیست نمایانم پولی داریم یا نداریم لهذا بنده عرض میکنم همینطور که بوده است همانطوریکه کمیسیون کسر کرده است تصویب شود تا انشاء الله الرحمن بدها که بودجه کل بمجلس آمد و ما دیدیم پول داریم البته تصویب خواهیم کرد اگر خدای نخواسته دیدیم پول نداریم عدلیه هم کسرم تعطیل خواهد شد بعد از آنکه ما نمایانم پول نداریم البته باید همانطور که سابقاً بودجه معمول بوده معمول شود و عقیده بنده این است که این پیشنهاد با پیشنهاد آقای سردار معظم منافاتی ندارد .

مخیر - بودجه هائیکه در کمیسیون رسیدگی میشود اعضاء کمیسیون همین نظر مجلس را گرفته اند ولی در میان بودجهها فقط استثنائی که گرفته شده بودجه عدلیه بود و چون توضیح این مسئله را مفصل دادم بودجه عدلیه بودجه است که عایدات دارد و در این مسئله دونظر بود يك نظر اینکه کارهای عدلیه ولایاتی که در سرحد این مملکت داریم داخل اشکالات حقوقی نشود و کارهای اشخاصیکه بستگی به تیمه خارجه دارند اصلاح شود صلاح این بود که هر چه زودتر بودجه عدلیه آن نقاط تصویب بشود و تصویب بودجه عدلیه از نقطه نظر پلیتیکوی بوده و احتیاج و ضرورت و ادار کرد که صرف نظر از تفاوت بیست سی هزار تومان خرج بکنیم و اگر قدری مسامحه کنیم و این مطلب را رأی ندهیم شاید حقوق بمضیما معطل بماند و شاید بعضی مناقشات پیش بیاید و اینرا هم باید بدانند که در آن نقاط عدلیه هاموجود و دائر است فقط چون رسمیت و قانونیت ندارد يك عملیاتی

میکند بدون این که نتیجه بگیرند این بود که میخواستیم يك رسمیتی و قانونیتی بآنها بدهیم ولی در سایر بودجهها این دقت البته خواهد شد که چیزی اضافه نشود و (۱۸) نفر از آقایان نمایندگان که اعضاء کمیسیون بودجه هستند البته نظر مجلس را تعقیب خواهند کرد و چیزی بر مخارج نمی افزایند که در مقابل آن عایداتی نباشد و بودجه تمام وزارت خانه ها را مطابق نظریات مجلس تصدیق خواهند کرد فقط راجع بعدلیه چون يك عایدات مستقیم معینی دارد اگر مجلس تصدیق کنند آن بودجه ها که از کمیسیون بودجه می گذرد بموقع اجراء می آید ضرر ندارد اگر چه آقای رئیس فرمودند که نمیتوان تخصیص به بودجه عدلیه داد و موضوع مذاکره کلیه بودجه هائی است که از کمیسیون بودجه می گذرد ولی چون تصور می کنم بودجه کل که بیش از یکماه یا دو ماه طول میکشد که از مجلس بگذرد بجهت این که بنده در روز در کمیسیون بودجه دولتی بودم و خیلی تاکید شد که هر چه زودتر بودجه ها را بیورند بکمیسیون بودجه مجلس و گمان می کنم که بمذازه یا زنده روز این بودجهها بکمیسیون بودجهها بمجلس خواهد آمد بنابراین اگر تصویب شود بودجه موقتاً بموقع اجراء گذاشته شود و این ۳۰ هزار تومان که مامعوم میکنیم در سال از تصویب نکردن بودجه عدلیه صرفه داریم وقتی که تماش را تقسیم بماند بکنیم بیستم که در هر ماه بیش از سه چهار هزار تومان تحصیل نشده و بیش از اینها هم از سایر بودجهها فائده ملحوظ شده است بواسطه این که از بودجه سایر وزارت خانهها کسر شده است و اگر از برای گذشتن این بودجه ها مجلس این رأی کلی را بدهد همین که بودجه ها از کمیسیون بودجه مجلس گذشت بموقع اجراء می آید بنده آقایان و کلارا مطمئن می کنم که يك فقره مضارح فوق العاده از کمیسیون نخواهد گذشت

حاج عز الممالک - چون اتفاقاً بنده در این موضوع در کمیسیون در اقلیت بودم در اینجهت مخالفت خودم را عرض می کنم در اینجا مذاکره میشود که آیا این رأی که داده میشود راجع به تاسیسات قدیم است یا تاسیسات جدید بنده عرض میکنم مذاکره در تاسیسات قدیم و جدید هست همان طوری که در پیشنهاد آقای سردار معظم توضیح شده است يك بودجه هائی هست که تا بحال معمول بوده است و وزارت مالیه خودش رامكلف میدانست که آن بودجه بنده تعجب میکنم که چرا نباید بودجه کل مملکتی بمجلس بیاید و آیا میتوانست که اگر امروز رأی موقوف الاجرا بودن آن بودجهها را بدهیم موقوف الاجرا بماند بنده عرض میکنم هیچ اینطور نیست بعقیده بنده خیلی سهل خواهد بود چنانچه اطلاع دارم بودجهها کلیت حاضر است بودجه وزارت معارف و بودجه عدلیه و نظام راضاها کمیسیون تصویب کرده و تمام بودجه ها را کابینه آقای مشیرالدوله پیشنهاد کرده بودند و فقط چیزی که باقی مانده بود بودجه وزارت داخله بود که باید وزیر داخله بمجلس پیشنهاد کند و اگر مجلس شورای ملی تصویب کند بودجه هائی را که کمیسیون تصویب کرد بموقع اجراء بیاید شاید قدری بر بودجه تحصیل

اینکه يك بودجه که دولت پیشنهاد میکنند کمیسیون بودجه مجلس میآید بکمیسیون بودجه حق ندارد رأی بدهد که بر آن بودجه که سابق بودجه چیزی اضافه شود و هر رأیی که داده شده است راجع بکسراست و پیشنهاد آقایان مدرس و حاج شیخ اسدالله هم اگر چه همین است ولی عبارت کافی نیست و عبارت آقای سردار معظم کافی تر و بهتر است و اداراتی که بودجه معینی نداشته چیزی نیست که ما بتوانیم قبول کنیم و بنام عدالت يك بودجه آنرا بگذاریم و بگوئیم که باید بودجه عدلیه تصویب شود و سایر بودجهها بجهت ترتیب بماند و اگر بخواهیم تاسیسات تازه را هم کلیت تصویب کنیم با اوضاع حاضر نمیتوانم وزیر مالیه توضیح خواهند داد که امسال چقدر بر عایدات مانعک وارد شده است در اینصورت بنده هیچ سزاوار نمایانم در اینکه ما يك تحصیل جدیدی نسبت ببودجه خودمان بکنیم و این يك رای است که ما بجهت خوش آمدن میدهیم ولی بموقع اجراء نخواهد آمد برای اینکه يك اداراتی هستند مثل نظمی و زاندار مری و دربار سلطنتی همین طور اگر اسم نبرده شود مجلس شورای ملی یعنی خود آقایان نمایندگان خوب مسبق هستند که جزء آن بودجههای معمولی بوده هنوز پرداخته نشده حالا اگر ما برای تاسیسات جدیده که دولت در نظر گرفته است بودجه تصویب بکنیم بموقع عمل نخواهد آمد و همانطور که در جلسه قبل آقای سلیمان میرزا توضیح دادند اگر رأی بدهیم تازه دچار (گرو) اجزاء عدلیه میشویم و باید از حالا شروع کنیم بشکایات وارده که از اجزاء عدلیه میرسد زیرا تا بحال که بودجه نداشته اند شکایت نمی کنند همینطور وزارت معارف یا بودجه سوار هائی که تازه وزارت داخله برای حکام پیشنهاد میکنند و همینطور نسبت به نظام و سایر وزارتخانهها همینکه ما بگوئیم کمیسیون بودجه هر بودجه را که تصویب کرد بموقع اجراء بیاید هیچوقت بموقع عمل نخواهد رسید و مالیه مملکت کفاف نخواهد داد که با این مخارج مقابله کند و این بودجهها را میردازد و اگر بخواهیم بودجه را که مینویسیم عملی بشود بموقع عمل بیاید باید تصدیق کرد که بودجه هائی که تا بحال معمول بوده بموقع عمل بیاید و اضافه از آن موقوف الاجرا بماند تا بودجه کل بمجلس بیاید و تصویب شود و همینرای ندانند در رأی ما را وادار میکنند که زودتر بودجه کل مملکت بمجلس بیاورند و هیچ مانعی هم ندارد بنده تعجب میکنم که چرا نباید بودجه کل مملکتی بمجلس بیاید و آیا میتوانست که اگر امروز رأی موقوف الاجرا بماند بنده عرض میکنم هیچ اینطور نیست بعقیده بنده خیلی سهل خواهد بود چنانچه اطلاع دارم بودجهها کلیت حاضر است بودجه وزارت معارف و بودجه عدلیه و نظام راضاها کمیسیون تصویب کرده و تمام بودجه ها را کابینه آقای مشیرالدوله پیشنهاد کرده بودند و فقط چیزی که باقی مانده بود بودجه وزارت داخله بود که باید وزیر داخله بمجلس پیشنهاد کند و اگر مجلس شورای ملی تصویب کند بودجه هائی را که کمیسیون تصویب کرد بموقع اجراء بیاید شاید قدری بر بودجه تحصیل

کمیسیون که بالاخره در نامینم و دچار هزار اشکال بشویم .

رئیس - آقایان خاطرشان مسبق است که آنچه لازمه مذاکرات بوده در جلسات گذشته بعمل آمد و امروز لظقی که کرده میشود توضیح در پیشنهادها می است که شده است آنهم مختصر و گمان میکنم مذاکره کافی باشد .

مدرس - پیشنهاد راقرائت کنند

رئیس - هر دو راقرائت کنند ؟

مدرس - پیشنهاد آقای سردار معظم را قرائت کنند به بیستم مابه الاختلاف عبارت پیشنهاد ایشان با پیشنهاد بنده چیست

(پیشنهاد آقای سردار معظم مجدداً قرائت شد)

مدرس - خوب است آقای سردار معظم توضیح بدهند که مابه الاختلاف پیشنهاد بنده با پیشنهاد ایشان چه چیز است اگر اختلاف در عبارت باشد بنده پیشنهاد خودم را پس میکنم بواسطه اینکه مقصود یکی است

سردار معظم - در اصل مطلب اختلافی نیست بجهت اینکه مقصود آقای مدرس و بنده این است که کلیه دوائر و اداراتی که سابقاً بوده است و دولت يك بودجه بران آنها قائل شده است بودجه آنها نباید بکمیسیون بودجه مجلس و در آنجا هم چنانچه آقای حاج عز الممالک فرمودند کسر می شود نه اضافه و تاسیساتی که موجب خرج باشد نمایانم گمان نمیتوانند تصویب بکنند در اینصورت قهراً از بودجهها در کمیسیون کسر می شود و بنده چون در کمیسیون بودجه بوده ام و ترتیب را میدانم دیگر مقید باین شرط نکرده ام آقای مدرس میدانند که حتماً آن بودجه هائی که کسر میشود بموقع اجراء گذاشته شود بنا بر این بین پیشنهاد بنده و پیشنهاد آقای مدرس در اصل مطلب هیچ مخالفتی نیست فقط مخالفتی که هست در عبارت است حالا اگر پیشنهاد خودشان را پس می گیرند مختارند .

مدرس - پس بنده پیشنهاد خودم را پس می گیرم

رئیس - پس فقط پیشنهاد آقای سردار معظم می ماند

معاون وزارت عدلیه - اگر چه پس از آنکه آقای رئیس این فرمایش را فرمودند تصور میکنم که دیگر محتاج بمذاکره نباشد چون قصد از مذاکره این است که تبادل نظری شده و يك مجهولی کشف شود و این کشف مطلب يك پایه باشد برای اخذ يك تصمیمی و در صورتیکه نمایانم گمان محترم با يك تصمیم قطعی وارد این مجلس شده باشند باین لحاظ اگر توضیحاتی عرض کنم زائد است فقط عرضی که دارم راجع به این پیشنهاد است و بنده خالی از اشکال نمی بینم و اگر میگفتند بودجههای تاسیسات جدید بماند صحیح بود ولی اگر این پیشنهاد راجع بکسر باشد مطلب خیلی مشکل میشود بجهت اینکه بودجهها تهیه شده و در کمیسیون تبدیل شده و بعضی نظریات جدید در آن بودجه ها شده است و بعضی بودجه ها هست که کسر شده و بعضی زیاد شده مثلاً يك ماده از بودجه مرکز فعلاً آنقدر اضافه

شده است و اگر بنا باشد اینطور رأی بدهند مشکل میشود در اینجا يك تكلیفی لازم می آید و آن تكلیف این است که رأی بدهند تا سیست قدیمی با آن تغییرات که داده اند اجرا شود و تا سیست جدید اجرا نشود اگر فقط نظر مجلس این است خوب است توضیح بفرمایند و اگر نقطه نظر آن است که بودجه های قدیم همانطوریکه مجزا بوده مجزا شود بنده گمان میکنم مشکل باشد در این صورت اشاره کردن باینکه آن بودجهها که معمول بوده لازم نباشد ولی قبل از اینکه بروم بجای خودم دیگر برنگردم و هیچ توضیحی ندهم خودم را مکلف میدانم که يك مرضی بکنم و آن این است البته نامدتی که مجلس شورای ملی فاصله خواهد داد باین تشخیص بودجه کل و تصمیم قطعی در آن نباید از وزارت عدلیه تقاضای يك مسئولیتی نسبت بدو اثری که رسماً برای آنها بودجه تصویب نمیکند داشته باشد و وزارت عدلیه مجبور خواهد بود که عدلیه های ولایات را منعزل کند در این صورت چگونه ممکن است که وزیر عدلیه را مسئول قرار داد و بطور ممکن است توضیحاتی که هر روز مجلس مقدس از وزیر عدلیه میخواهد بتواند جواب بدهد و البته بهیچوجه این مسئولیت مورد نخواهد داشت.

شود نمیدانم آنوقت بودجه وزارت مالیه با این تشکیلات چه صورت پیدا خواهد کرد که تشکیلات را تغییر داده و طوری دیگر کرده اند مگر اعضاء آن اعضاء سابق نیستند بهر حال باید رفع این اشکال بشود.

رئیس - رای میگیریم باین پیشنهاد.

مدرس - برای رفع اشتباه توضیح دارم

رئیس - هر کس يك حرفی میزند و يك اشتباهی تولید میشود در ضمن رفع آن اشتباه باز يك شخص دیگری حرف میزند باز اشتباه دیگری حاصل میشود و اسباب اشکال میشود حالانکه کرات کافی است بانه مطالبی است رأی میگیریم آقا باینکه مذاکرات کرات کافی میدانند قیام نمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - کافی نیست حالا هر قدر میخواهید مذاکره کنید.

ناصر الاسلام - بنده مفصلاً در این باب نظریات و عقیده خودم را عرض کردم و نظر نمایندگان را که فرمودند راجع باین پیشنهاد نمیتوانم رأی بگیرم تصدیق میکنم زیرا عنوان تاسیسات که در اینجا ذکر شده است راجع به تشکیلات مالیه در اینجا مذاکره شد و گذشت و رأی داده شد (خواهش می کنم بعضی آقایان با حرکات سرو دست یا بنده معارضه نکنند و در هر موقعی که میخواهند ترضاتی بکنند خوب است تشریف بیاورند بای میز نطق و حرف بزنند)

رئیس - حرکت دست و اعضاء بدن را که نمیشود مانع شد

ناصر الاسلام - مقصودم این است که اگر می خواهند جواب بنده را بدهند با حرکت سر البته در حرکات اعضاء آزاد هستند.

ناصر الاسلام - بسیار خوب حالا که آزاد هستند بنده هم بعد ها همین طور جواب آقایان را خواهم داد حالا راجع بهمان موضوع هم قیام خودم را عرض میکنم

اگر بخواهند باین نظر رأی بدهند کمیسیون تطبیق حوالجات را که در تشکیلات مالیه رأی داده ایم دارای بودجه است ممکن است این قانون در ظرف دوسه هفته بصدقه های بونی برسد آنوقت باید اجرا شود و در اینصورت در آنوقت چهار مشکل است خواهیم شد چون موضوع مذاکرات امروز بودجه عدلیه است بنده ناچارم عرض کنم که لازم است مأمورینی بولایات فرستاده شود و مأمورین لایق کافی بدون بودجه نخواهند رفت وجود عدلیه امروز در خیلی از نقاط ایران لازم است و از خیلی مشکلات که نمی توانم جزئیات را عرض کنم جلوگیری میکند پس در مقابل يك تفاوت جزئی نباید اینطور مخالفت کنیم و آنقدر ملاحظه کنیم امداد مقابل اظهارات آقای حاج- عزالمالك که فرمودند بودجه مجلس در باره غیره را امروز مرتباً نمیتوانیم برسانیم اگر بخواهیم این نظریات را بکنیم دچار اشکالات خواهیم شد و عدلیه را باین ادارات که اسم بردند مقایسه کرد بواسطه این که عدلیه خودش عایدی دارد و مجلس وسایر وزارتخانهها عایدات ندارند بیش از این عرض نمیکند

سردار معظم - اگر بخواهیم بطور کلی حرف بزنیم باید بگوئیم قوه قضائیه روح مملکت و

است و باید در مملکت کامل باشد و همه حق داشته باشند از این قوه قضائیه استفاده کنند البته در اینصورت همه شریک هستیم و یک نفر هم مخالف نیست اگر اختلافی هست باید دقت کنیم و به بنیم چیست فقط اختلافی که هست در پول است بنده داخل در عایدات عدلیه نمیشوم زیرا خارج از این قضیه و این پیشنهاد است بنده فقط این پیشنهادها را که میگویم مجلس شورای ملی از مدنظر حقوقی نمیتواند حق خودش را بدیگری انتقال دهد که هر نوع بودجه و هر نوع خرج تازه که پیش می آید تصویب کند چون عایدات ما کمتر از مخارج است و درجه و اهمیت مخارج نسبت بعایدات خیلی متفاوت است می گوئیم باید این مخارج بمجلس بیاید و بنظر نمایندگان برسد در اینصورت بنده هیچ تصور نمیکنم که محتاج باین قدر مذاکره باشد با وجود بعضی محسنتات که در قوه قضائیه هست اگر بخواهیم عملی شویم امروز نمیتوانیم بودجه آن را تصویب کنیم باید طوری باشد که در مخارج تازه خیلی خیلی دقیق شویم والا اینکه خودمان را دل خوش کنیم که هر چه آوردند تصویب کنیم بعد اجرا نشود این فقط يك دلخوشی است و کار خوبی نکرده ایم اما اینکه تشکیلات مالیه را مثل آوردند که شاید نمایندگان محترم باین پیشنهاد همراهی بکنند ما در اینجا از مد نظر تشکیلات اداری نظر نمیکنیم از مد نظر تاسیسات بودجه حرف میزنیم معلوم است وقتیکه ما از مد نظر بودجه حرف میزنیم مقصودمان ماده باده بودجه نیست که بگوئیم در بودجه وزارت مالیه کمیسیون تطبیق حوالجات نموده است و حالا اگر باین پیشنهاد تصویب شد نمیشود کمیسیون تطبیق حوالجات تاسیس بشود وقتی که میگوئیم اداراتی که سابقاً بودجه داشته بموقع اجرا گذاشته شود و آنها که بودجه نداشته موقوف برای مجلس شود البته یکی از آن اداراتی که سابقاً بودجه داشته وزارت مالیه است البته در حدود آن بودجه از يك جانی حذف میکنند و تاسیس تازه میکنند پس هیچ مغایرت و منافاتی ندارد و باید این دو مطلب را تفکیک بفرمائید تاسیسات جدید را که میفرمائید از مد نظر اداری است یا از مد نظر اداری تاسیس جدیدی باشد ولی از نقطه نظر بودجه قدیم باشد پس قضیه فرق میکند و ناچار ما غیر از رأی دادن باین پیشنهاد هیچ چاره نداریم نخواهیم توانست عدل دیگری بکنیم

وزیر مالیه - چون در موضوع بودجه مذاکره شد لازم میدانم که يك مختصری عرض کنم و تأیید میکنم فرمایشات آقای سردار معظم را که بودجه راجع بکلیات است بودجه وزارت مالیه خیلی زیاد بوده و بعضی مصارف خیلی زیاد داشته که بهیچوجه لازم نبوده است فرضاً يك ولایتی که ۱۸ هزار تومان مالیات داشته بیست و چهار هزار تومان خرج مالیه اش بوده و قس علیهذا عقیده وزارت مالیه در این موضوع این است که باید تمام آنها را بترتیب اداری مطابق این تشکیلات جدید محکم نمود که از خرج کاسته شود و بطوریکه آقای مدلل الدوله فرمودند بودجه وزارت مالیه قریب چهار کرور بوده است یعنی حقوق اشخاصیکه در مرکز و ولایات مشغول خدمت بوده اند و این مسلماً خیلی زیاد است و این بودجه که بمجلس میآید شاید کمتر

از يك کرور بشود مثلاً انبار ۳۸ هزار تومان بوده داشته است و بنده يك ترتیبی داده ام که بیش از شش هفت هزار تومان نشود قبل از گذشتن بودجه باید اقدامی کرد که در ماه مبلغ کلی از هر راه بدولت فایده برسد و اجراء تاسیساتی هم که جدیداً شده است مخالف با منافع دولت نخواهد بود بعلاوه اینکه از کلیه بودجه يك وزارتخانه که ۴ کرور بوده است و حالیه بيك کرور رسیده است مسلماً صرفه دولت اجازه میدهد که در مقابل اینهمه تفاوت یک کمیسیون تطبیق حوالجاتی که فرضاً هزار تومان بودجه آن میشود تشکیل شود و در اینصورت برای دولت فرقی حاصل نمیشود و عاقبت برای دولت منفعت خواهد بود.

رئیس - آقای شیخ الملک بایشهاد مخالفید؟

شیخ الملک - بنی بنده دوسه کلمه اطلاعات خودم را راجع بعادلیه برای جلب توجهات آقایان نمایندگان میخواهم عرض کنم

رئیس - عرض میکنم بایشهاد آقای سردار معظم مخالف هستید یا موافقید؟

شیخ الملک - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

شیخ الملک - بنده گمان میکنم اختلاف نظری که در دوجلسه قبل و امروز بظهور رسیده فقط از نقطه نظر مراعات صرفه دولت است بنده هم کاملاً با این نظر مخالفم ولی اطلاعات کامله بنده که هشت سال خدمت عدلیه کرمان و فارس و اصفهان را داشتم بمن اطمینان میدهد که عایدات عدلیه هر ایالت و ولایت زیاد تر از آن بودجه است که در کمیسیون تصویب شد.

رئیس - از موضوع خارج است راجع بودجه مملکتی صحبت میشود نه بودجه عدلیه.

آصف الممالک - پیشنهاد آقای سردار معظم دو جزه دارد يك جزء آن اینست که اظهار میکنند تاسیسات جدید را کمیسیون بودجه نمیتوانند بدون نظر مجلس در آنها نظر کنند و تصویب نماید بنده عرض میکنم بودجه عدلیه یکی از تاسیسات قدیم است ...

رئیس - عرض کردم راجع به بودجه عدلیه نیست این مذاکرات راجع به بودجه مملکتی است

آصف الممالک - بالاخره راجع به عدلیه می شود.

رئیس - بالاخره راجع بعادلیه هست و تلگراف و مالیه و خارجه و تمام وزارتخانه میشود.

آصف الممالک - عجلاناً در بودجه عدلیه مذاکره میشود.

رئیس - موضوع مذاکره بودجه مملکتی است و چندین دفعه هم عرض کردم اینکه داخل در ترتیبات بودجه عدلیه میشوند از موضوع خارج است ولی چون در پیشنهاد آقای سردار معظم مخالفتی نیست باید رأی بگیریم به پیشنهاد قرائت می شود و رأی میگیریم.

(مجدداً قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم باین پیشنهاد آقای سردار معظم آقا باینکه تصویب میفرمائید قیام نمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد در دستور دیگر مطلبی نیست يك فقره سؤال آقای حاج شیخ یوسف از آقای وزیر مالیه دارند قبلاً گویا ایشان را مسیون کرده اند و آقای وزیر مالیه هم گویا برای جواب حاضر هستند.

حاج شیخ یوسف - فقط عرض بنده در موضوع يك تلگراف است که بتوسط بنده با علیحضرت اقدس همایونی و وزیر داخله و هیئت وزراء رسیده است و ایشان و به آقای وزیر مالیه هم تقدیم کرده ام.

رئیس - چه فرمودید؟

حاج شیخ یوسف - عرض کردم از چند روز قبل يك تلگرافی از اهالی کازرون با علیحضرت اقدس همایونی و هیئت وزراء رسیده بود چون راجع بمالیه بود خدمت آقای وزیر مالیه ارائه دادم حالا سؤال میکنم که چه اقدام کرده اند؟

رئیس - راجع به بیست و پنج هزار تومان؟

حاج شیخ یوسف - بلی

وزیر مالیه - در این موضوع در هیئت وزراء مذاکره شد و برای ضیق مالیه تخفیف دادن بیست و پنج هزار تومان را نتوانستیم تصویب کنیم ولی عجلاناً تصویب شد که یک هزار تومان مالیات اصناف آنجا را موقوف المطالبه بگذارند تا در این موضوع فراری داده شود

ارباب کیخسرو - اصل موضوع معلوم نیست

وزیر مالیه - موضوع در این است که در هیئت وزراء سابق تصویب شده بود که بیست و پنج هزار تومان برای قارت زدگان کازرون تخفیف داده شود و این تخفیف در این دو ساله بموقع اجرا رسیده بود و پیشکار مالیه از اصناف مطالبه مالیات کرده است اصناف تلگراف کرده اند که ما قارت زده ایم و نمیتوانیم از عهده مالیات برائیم و تقاضا کرده بودند که تلگراف شود مالیات مطالبه نشود تصمیم هیئت وزراء این شد که عجلاناً بگوئیم هزار تومان که مالیات آنها میشود موقوف المطالبه باشد تا فراری در این کار داده شود

رئیس - چون مطلب دیگری در دستور نیست اگر مخالفی نباشد جلسه را ختم میکنیم و جلسه آینده روز سه شنبه صبح سه ساعت بظهور مانده موضوع مذاکره موافق قانون تشکیلات مالیه که بکمیسیون ارجاع شده است

چند فقره استعفا است که باید بعرض آقایان برسد آقای ارباب کیخسرو از کمیسیون رسیدگی بحساب خزانه داری و همچنین آقای مدلل الدوله بملاحظه اینکه در کمیسیون بودجه دولتی هستند از این کمیسیون استعفا داده اند و آقای آقا شیخ یحیی کرمانی بواسطه کسالت مزاج از کمیسیون است و تلگراف استعفا داده اند و سابقاً هم عرض کردم آقای طباطبائی از کمیسیون مالیه و خارجه بواسطه کسالت استعفا داده اند باینجهت امروز باید تعیین بفرمائید نظار را تعیین میکنم که وقتیکه تشریف بردید این عده را انتخاب نمائید

(آقایان حاج میرزا اسدالله خان عمادالسلطنه) (بعکم قرهه برای نظارت در استخراج آراء تعیین شدند)

رئیس - يك قسمت از قانون پستی که راجع بمجازات بود ارجاع شد بکمیسیون سایر قسمتهای آن قانون برای شور دوم حاضر است ولی آن قسمتی

که راجع است بمجازات همانطور مانده است و جلسه آتی هم که شور در قانون تشکیلات مالیه تمام شد مطلب دیگر نخواهد ماند مگر همان قانون پستی از آقایانیکه بخواهد بخواهد بمجازات رسیده کند خواهش میشود که هر چه زودتر راپورت خودشان را بدهند که مجلس معطل نشود و همچنین راجع بقانون هوارض دخانیات خواهش میشود عجله بفرمائید که زودتر راپورتش بمجلس داده شود.

(مجلس تقریباً مقارن غروب ختم شد)

جلسه ۳۴

صورت مشروح مجلس روز ۳ شنبه

۱۷ شهر رجب ۱۳۲۷

مجلس تقریباً دو ساعت قبل از ظهر در تحت ریاست آقای سلیمان میرزا نایب رئیس تشکیل و صورت مجلس روزا شنبه یازدهم قرائت گردید غائبین بدون اجازه آقای حاجی امام جمعه و آقای حاج شیخ اسماعیل

با اجازه آقایان سردار سعید طباطبائی - **نایب رئیس** - نظریاتی در صورت مجلس هست؟ (اظهاری نشد) نظریاتی نیست صورت مجلس تصویب شد چند ماده از قانون تشکیلات مالیه رجوع شده بود بکمیسیون و قلم را برت آن از کمیسیون رسیده است شروع می کنیم بخواندن آنها.

(ماده ۴) - بمضمون ذیل قرائت شد

ماده ۴ - رؤسای ادارات مذکوره در فقرات ۳ و ۴ و ۵ و ۶ ماده اول بر حسب پیشنهاد وزیر مالیه و بتصویب هیئت وزراء بصدر فرمان همایونی منصوب می شوند

نایب رئیس - مخالفی نیست (اظهاری نشد) پس رأی میگیریم بماده (۴) با اصلاحی که در کمیسیون شده آقایانی که موافق هستند قیام نمایند (عده کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس - با کثرت تصویب شد - ماده ۱۱ خوانده می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده (۱۱) - اصول و وظائف خزانه داری کل از قرار ذیل است (۱) جمع آوری و تر کز تمام عایدات نقدی و جنسی دولت و دریافت عایدات ادارات صاحب جمع دولت و آنچه را که بموجب قراردادهای امتیازات بدولت باید عاید شود (۲) تأدیه مخارج مملکتی مطابق حوالجات مستقیم و اعتباری وزیر مالیه در حدود مقرر قانون -

۳ - دادن صورت کل عایدات ماخوذه بداره محاسبات در آخر هر برج -

نایب رئیس - در فقره اول مخالفی هست (اظهاری نشد) در قسمت دوم هم مخالفی نیست - در قسمت سوم هم گویا مخالفی نباشد پس رأی می گیریم بماده ۱۱ آقایانی که تصویب میفرمایند قیام خواهند فرمود.

(عده کثیری قیام نمودند)

ماده ۱۱ - تصویب و ماده ۱۸ بمضمون ذیل خوانده شد.

ماده ۱۸ - مدعی العموم و اعضاء محکمه مالیه مستقیماً در تحت ریاست وزیر مالیه خواهند بود

نایب رئیس - در ماده ۱۸ با این اصلاحی که شده مخالفی هست اظهاری نشد رأی میگیریم